

Ansvarlig vækst

Handlingsplan for virksomheders samfundsansvar 2012-2015

Forord

Danmark og danske virksomheder er og skal fortsat være drivende i arbejdet for at styrke forretningsdrevet samfundsansvar. Gennem virksomheders samfundsansvar er det muligt at kombinere innovation, produktivitet og vækst samt socialt ansvar, respekt for menneskerettigheder og bæredygtighed. Når virksomhederne viser ansvarlighed, kan de skabe forretning og samtidig sikre positive afledte effekter af deres virksomhed på det omkringliggende samfund – ansvarlig vækst. Danske virksomheder er gode til at arbejde ansvarligt og overholde internationale retningslinjer som en naturlig del af deres forretning. Samfundsansvar hører derfor også til et af dansk erhvervslevs konkurrencemæssige styrker og potentialer og skal ses som en naturlig del af den erhvervspolitiske indsats og udvikling i Danmark.

Virksomhedernes samfundsansvar er i en stadig international udvikling. Hvis Danmark fortsat skal være en del af førerfeltet, kræver det derfor, at danske virksomheder skal forblive blandt de bedste til at leve op til de krav og forventninger om samfundsansvar, som virksomhederne møder i disse år, og det kræver de rette rammer og efterspørgsel fra forbrugere, investorer og det offentlige.

Denne handlingsplan peger ikke alene på virksomhederne og på deres forretningsmæssige interesser i samfundsansvar. Regeringen har en ambition om, at vi i Danmark bruger både de menneskelige og naturens ressourcer på en både bæredygtig og konkurrencedygtig måde. Det gælder nationalt såvel som globalt. Samfundsansvar handler derfor om at få vækst og ansvarlighed til at gå hånd i hånd og skabe fælles værdi for både virksomhed og samfund. Den opgave involverer både dansk erhvervsliv, det offentlige og civilsamfundet.

Ansvarlig vækst gennem partnerskaber mellem virksomheder indbyrdes - og mellem virksomheder og det offentlige - er derfor et centralt element i denne handlingsplan. Respekt for internationale principper og retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd herunder menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og klima er andre væsentlige indsatsområder, ligesom det offentliges rolle som drivkraft spiller en rolle.

Regeringen vil gerne takke Rådet for Samfundsansvar for deres betydelige indsats og deres anbefalinger til regeringen. Rådets arbejde og anbefalinger har dannet et vigtigt grundlag for regeringens arbejde med denne plan. Regeringen forventer et fortsat godt samarbejde med Rådet for Samfundsansvar, og ser frem til aktivt at benytte og drage nytte af Rådet for Samfundsansvar i forbindelse med implementeringen af denne handlingsplan og i forhold til at sikre fortsat fremdrift for samfundsansvar i Danmark.

Regeringen, marts 2012

Ansvarlig vækst

Regeringen har som målsætning, at vi i fællesskab får lagt den økonomiske krise bag os og skaber grundlaget for ny ansvarlig vækst og beskæftigelse. Krisen har skærpet behovet for at holde fokus på ansvarlighed og samfundsansvar, når det gælder udfordringer i form af klimaforandringer, knaphed på naturressourcer og overtrædelse af menneskerettighederne – både hos virksomheder, investorer, forbrugere og i det offentlige.

Danske virksomheder er allerede gode til at arbejde ansvarligt som en naturlig del af deres forretning. Det stiller os i en gunstig position, som skal udnyttes til at øge danske virksomheders markedsandele og fremme ansvarlig vækst. Regeringen ser virksomheders samfundsansvar, også kaldet **corporate social responsibility** (CSR), som en integreret del af vækst dagsordenen. Samfundsansvar er i de seneste årtier kommet til at spille en større og større rolle for virksomheders forretningsstrategier verden over.

Med denne handlingsplan vil regeringen styrke samfundsansvaret i både det private erhvervsliv og hos forbrugerne og derigennem styrke ansvarlig vækst. Ansvarlighed og vækst skal ikke ses som hinandens modsætninger. Ansvarlighed og vækst går hånd i hånd, og regeringen ønsker at skabe gode rammer for virksomhedernes samfundsansvar, dette ikke mindst for også fra offentlig side at fremme ansvarlig vækst.

Alle har et samfundsansvar. Samfundsansvar og ansvarlig vækst skal derfor styrkes gennem samarbejde og partnerskaber. I forlængelse heraf har regeringens handlingsplan fire indsatsområder:

1. Styrke respekten for internationale principper
2. Øge ansvarlig vækst gennem partnerskaber
3. Øge gennemsigtighed
4. Fremme gode rammer for ansvarlig vækst gennem det offentlige

Danske virksomheders virkelighed er i dag præget af globaliseringen. Globaliseringen skaber nye muligheder, og det kommer ikke uden et ansvar. Regeringen ønsker, at Danmark og danske virksomheder går i front, når det gælder global ansvarlighed over for arbejdstager- og menneskerettigheder, internationale miljøkonventioner og kampen mod korruption. Vi skal blive stadig bedre til at håndtere sociale og miljømæssige udfordringer og samtidig udnytte de muligheder, der åbner sig for nye veje til vækst for dansk erhvervsliv.

Danmark og danske virksomheder er internationalt set godt med, når det handler om at vise samfundsansvar. Danske virksomheders tilslutning til FN Global Compact har været stødt stigende fra 38 virksomheder i 2008 til 200 i dag, hvorved Danmark ikke blot har langt flere virksomheder med end vores relative størrelse berettiger til (2 pct.), men også øger vores andel af de samlede virksomheder (3,7 pct.). Dette bekræftes af, at 87 pct. af de 1.100 største danske virksomheder, der er omfattet af kravet i årsregnskabsloven om at oplyse om deres arbejde med samfundsansvar, har valgt aktivt at rapportere om samfundsansvar i deres årsrapport. Samtidig er der i højere og højere grad tale om, at virksomhederne integrerer samfundsansvar i deres kerneforretning, bare for at nævne nogle få, men centrale indikatorer på virksomhedernes indsats. Dermed har Danmark en god udgangsposition i det videre arbejde for virksomhedernes samfundsansvar.

Som det fremgår af sidste afsnit i denne handlingsplan om den internationale udvikling inden for samfundsansvar, er virksomhedernes samfundsansvar i en rivende international udvikling. Den danske indsats skal derfor stadigt styrkes, så Danmark også fremover vil være i forrest i feltet. I forlængelse heraf vil Danmark fortsat arbejde målbevidst for at styrke den internationale beskyttelse af menneskerettighederne.

Det er regeringens opfattelse, at en styrkelse af indsatsen kræver et øget fokus på at udvikle nye forretningsmodeller,

der sigter på at skabe fælles værdi og ansvarlig vækst. Fælles værdi handler om, at virksomheder fx tilbyder teknisk assistance, overførsel af viden og andre metoder til at øge kvaliteten af produkter til deres leverandører i udviklingslande og deres egne ansatte, hvorved der samtidig skabes større udbytte og mere ensartethed i leverancerne tilbage til virksomheden. Leverandøren får et bedre og større udbytte. Virksomheden får et mere ensartet kvalitetsprodukt og mulighed for at udvikle sin forretning til at indeholde fx luksusprodukter. Der skabes med andre ord fælles værdi eller "shared value".

Set i dette perspektiv er det særlig vigtigt at fokusere på forretningsstrategier og investeringer, der både skaber værdi for virksomheden, og som direkte afledt heraf løser sociale og miljømæssige udfordringer. Regeringen vil derfor styrke samfundsansvaret gennem samarbejde, partnerskaber og videndeling.

Det er regeringens ambition, at Danmark er global frontløber ved, at alle aktører i samfundet viser samfundsansvar og skaber værdi for både egen organisation og det omgivende samfund ved i dialog med sine interessenter at håndtere sociale, miljømæssige og etiske udfordringer i

overensstemmelse med internationalt anerkendte principper og retningslinjer for samfundsansvar.

Virksomheder skal integrere samfundsansvaret i deres kerneforretning; **forbrugere** skal have bedre muligheder og tage et større medansvar for at udvise samfundsansvar gennem deres forbrugsvalg; **investorer** skal bruge deres investeringer som drivkraft for ansvarlig vækst; **organisationer og NGO'er** skal være vagthunde for samfundsansvaret – men også fremme det gennem dialog og partnerskaber med virksomhederne – og **det offentlige** skal være en drivkraft ved at skabe gode rammer for indsatsen for samfundsansvar og fremme ansvarlig vækst.

Gode rammer fra det offentlige består i at øge gennemsigtheden, som det er gjort med lovgivningen om de største danske virksomheders rapportering om samfundsansvar i årsrapporterne. Gode rammer er præcis vejledning og brugbare værktøjer som Klimakompasset eller retningslinjer for ansvarlig leverandørstyring. Gode rammer er et bredt sammensat dialogforum med både NGO'ere og erhvervsorganisationer, som når til enighed, som det sker i Rådet for Samfundsansvar. Og gode rammer er at arbejde for internationale retningslinjer for virksomhedernes samfundsansvar, som Danmark gør det i OECD, FN og EU.

Endelig er gode rammer ikke mindst at sikre et forum, hvor sager om danske virksomheders eventuelle krænkelser af internationale principper for samfundsansvar, herunder menneskerettigheder, kan belyses. Regeringen vil derfor fremsætte forslag om etablering af en mæglings- og klageinstitution for ansvarlig virksomhedsadfærd.

Det er i udviklingslandene, at overtrædelser af FN's menneskerettigheder sker hyppigst, og hvor samfundsansvar endnu ikke spiller den samme rolle som i fx Danmark. Der er således et særligt behov for, at der tages ansvar her. Regeringen ser derfor samfundsansvar som en naturlig del af den udviklingspolitiske strategi.

1. Respekt for internationale principper

De fleste danske virksomheder oplever det at tage ansvar for både mennesker og miljø som helt naturligt, når de driver forretning herhjemme. Her er der ofte stor klarhed over både lovgivning og det omgivende samfunds forventninger. Det kan derimod være en langt større udfordring at tage samfundsansvaret med ud på den globale markedsplads, og hvis der skal etableres virksomheder på vækstmarkeder i fx den tredje verden. Her spiller evnen til at håndtere internationale principper og retningslinjer for samfundsansvar en vigtig rolle og kan påvirke virksomhedernes konkurrenceevne.

Derfor opfordrer regeringen danske virksomheder til at udvise ansvarlig virksomhedsadfærd og til at anvende internationale anerkendte retningslinjer for ansvarlig virksomhedsadfærd som FNs Global Compact, FNs retningslinjer om menneskerettigheder og erhvervsliv, OECDs retningslinjer for multinationale virksomheder eller ISO 26000 - vejledende standard for samfundsmæssigt ansvar.

Det konkrete arbejde med ansvarlig virksomhedsadfærd rejser komplicerede problemstillinger i forhold til arbejdstager- og menneskerettigheder, internationale miljøkonventioner og kampen mod korrupsion. Regeringen ønsker at gå forrest, når det gælder samfundsansvar. Det er ikke enkelt at arbejde med samfundsansvar. Derfor vil regeringen hjælpe de virksomheder, der tager samfundsansvaret på sig på den globale markedsplads. De skal have en mekanisme, der effektivt og troværdigt kan behandle klager over brud på menneskerettighederne. Samtidig vil regeringen oprette en mæglings- og klageinstitution, så brud på ansvarlig virksomhedsadfærd og krænkelse af menneskerettighederne kan rejses, dokumenteres og offentliggøres. Mæglings- og klageinstitutionen vil udgøre en institutionel ramme, der kan tilse, at en virksomhed, der har været involveret i krænkelse af menneskerettigheder og lignende, aktivt medvirker til at rette op på krænkelse og hjælper ofrene for overgreb.

Mange virksomheder ønsker at agere ansvarligt, men mangler de konkrete værktøjer og viden om, hvordan de gør i praksis. Derfor vil regeringen give målrettet vejledning i ansvarlig virksomhedsadfærd, samtidig med at der ved forskellige arrangementer sættes fokus på både FNs retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv samt erhvervslivets frontløbere.

Regeringen vil på dette indsatsområde tage følgende initiativer:

- **Mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd**
 Regeringen vil fremsætte forslag om etablering af en mæglings- og klageinstitution for ansvarlig virksomhedsadfærd, hvor sager om danske virksomheders eventuelle krænkelse af internationale retningslinjer for samfundsansvar, herunder menneskerettigheder, kan belyses. Mæglings- og klageinstitutionen skal følge FN's retningslinjer om menneskerettigheder og erhvervsliv og OECD's retningslinjer for multinationale selskaber. Initiativet er en opfølgning på Aftale om finansloven for 2012 mellem regeringen og Enhedslisten.
- **Kurser og vejledning i ansvarlig virksomhedsadfærd**
 Regeringen vil fremme ansvarlig virksomhedsadfærd. Derfor vil regeringen iværksætte en informationskampagne om respekt for internationale principper i forbindelse med oprettelsen af mæglings- og klageinstitutionen. Samtidig afholdes der kurser i ansvarlig leverandørstyring blandt især små og mellemstore virksomheder på udvalgte vækstmarkeder. Endelig udarbejdes en vejledning til små og mellemstore virksomheder om, hvordan de udviser nødvendig omhu (due diligence) dvs. identificerer, forebygger og afbøder eventuelle negative indvirkninger på mennesker og miljø, og om virksomhedsbaseret konfliktløsning ved aktiv inddragelse af og dialog med virksomhedens interessenter.
- **Fremme Global Compact**
 Regeringen vil støtte Global Compact sekretariatet samt Global Compacts lokale netværk i udvalgte udviklingslande.
- **International menneskerettighedskonference**
 Regeringen vil skærpe opmærksomheden hos både virksomhederne og i den bredere offentlighed om de nye FN retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv ved at afholde en international konference om menneskerettigheder den 7.- 8. maj 2012 under det danske EU-formandskab.
- **Topmøde for ansvarlig vækst**
 Regeringen opfordrer danske frontløber-virksomheder til at stille deres erfaringer om ansvarlig virksomhedsadfærd til rådighed for andre danske virksomheder. Derfor vil regeringen afholde et topmøde for ansvarlig vækst hvert andet år.
- **Fælles nordisk strategi for samfundsansvar**
 Nordiske virksomheder er kendt for deres ansvarlighed ude i verden. Det bør Norden drage nytte af. Samtidig står Norden og nordiske virksomheder i lyset af nye retningslinjer for virksomheders samfundsansvar også over for en række nye fælles udfordringer. Derfor vil regeringen sammen med de øvrige nordiske regeringer i Nordisk Ministerråd lancere en fælles nordisk strategi for samfundsansvar i 2012. Strategien skal koordinere og styrke den nordiske indsats for virksomheders samfundsansvar gennem etablering af en række partnerskaber: Fokus på ansvarlig virksomhedsadfærd i det arktiske område; etablering af et samarbejde mellem de nordiske mæglings- og klageinstitutioner og de nationale initiativer for etisk handel; og en styrket nordisk indsats for udbredelse af den vejledende standard for samfundsmæssigt ansvar (ISO 26000).

2. Ansvarlig vækst gennem partnerskaber

Samfundsansvar handler om at virksomhederne kan kombinere innovation, produktivitet og bæredygtighed til at skabe ansvarlig vækst i et forretningsmæssigt øjemed. Virksomhederne skal investere i deres langsigtede konkurrenceevne på en måde, der samtidig bidrager til sociale og miljømæssige målsætninger og skaber fælles værdi.

At skabe fælles værdi for både samfund og aktionærer handler dog om mere end at tænke langsigtet og integrere konkurrenceevne og samfundsansvar. Det handler også om at udvikle nye forretningsmodeller baseret på branchesamarbejde, samarbejde mellem det offentlige og private samt mellem virksomheder og civilsamfund. For virksomhederne gælder det om at genoverveje hele deres værdikæde og indkredse, hvor der er størst mulighed for at skabe værdi for både virksomheder og samfundet.

Ansvarlig vækst kræver en fælles indsats af det offentlige, forbrugerne, investorerne og virksomhederne. Hvis virksomhederne skal inddrages i at løse samfundets fælles udfordringer og sikre bæredygtig vækst, er det vigtigt, at den offentlige sektor går foran, og at investorer og forbrugere efterspørger ansvarlige produkter og ydelser.

Der er allerede eksempler på, at danske og internationale virksomheder med succes har styrket deres forretning og vækst ved at sætte fokus på at skabe fælles værdi i deres værdikæder og samarbejdsrelationer. For eksempel har virksomheder gennem investeringerne desuden bidraget med teknisk assistance og overførsel af viden til partnere i udviklingslande og dermed bidraget til at øge den lokale levestandard samt til at skabe anstændige jobs.

Også i vores del af verden kan ansvarlig vækst styrkes gennem partnerskaber og samarbejde. Indsatsområdet skal fremme udviklingen af sådanne nye forretningsmodeller baseret på partnerskaber og fælles værdiskabelse. Hvis denne mulighed udnyttes kan danske virksomheder få nye forretningsmuligheder både på kendte markeder og nye vækstmarkeder.

Regeringen vil på dette indsatsområde tage følgende initiativer:

- **Partnerskaber for ansvarlig vækst**

Ansvarlig vækst skal fremmes blandt danske virksomheder. Konkret vil regeringen bl.a.:

- Styrke små og mellemstore virksomheder i at arbejde med samfundsansvar eksempelvis gennem seminarer og workshops i et tæt samarbejde mellem Erhvervsstyrelsen, regionale netværk og erhvervsorganisationer.
- Gøre det nemmere for små og mellemstore virksomheder at arbejde strategisk med frivilligt miljøarbejde. Derfor videreføres arbejdet med at lancere én samlet miljøportal med 10 webværktøjer, der skal hjælpe virksomhederne i deres frivillige strategiske miljøarbejde i partnerskab med DI, Aalborg Universitet og Green Cross Denmark.
- Støtte det første FN-tiltag for samfundsansvar i modebranchen. Danish Fashion Institute danner partnerskab med FN om udviklingen af nye retningslinjer for samfundsansvar i modebranchen. Retningslinjerne lanceres 3. maj under Copenhagen Fashion Summit og skal fremme ansvarlighed i hele modebranchen og markedsføre Danmark som ansvarlig designnation.
- I partnerskab med det danske søfartserhverv analysere og kommunikere dansk søfarts bidrag til udvikling og bæredygtig vækst (Kurs mod en bedre verden).
- Fremme samfundsansvar i den offentlige erhvervs-service. Små og mellemstore virksomheders opmærksomhed om samfundsansvar og viden om, hvordan der kan arbejdes strategisk med samfundsansvar, skal styrkes. Konkret vil det bl.a. ske gennem Væksthusene og iværksætterkampagnen 'Uge 46'.

- **Ansvarlig vækst i udviklingslande**

Regeringen vil fremme ansvarlig vækst i udviklingslande ved at:

- Støtte partnerskaber for ansvarlig vækst mellem danske virksomheder og virksomheder samt andre partnere i udviklingslande med programmet Danida Business Partnerships.

- Støtte initiativer og organisationer, som fremmer viden og debat i Danmark blandt virksomheder og forbrugere om etisk handel og leverandørstyring, herunder Dansk Initiativ for Etisk Handel og DanWatch.

- **Nye grønne forretningsmodeller**

Regeringen vil støtte udviklingen af nye grønne forretningsmodeller. Det vil regeringen konkret gøre ved at:

- Støtte en videreførelse af Green Ship of the Future, der er et åbent partnerskab mellem virksomheder, erhvervsorganisationer, forsknings-, uddannelses- og vidensinstitutioner og offentlige myndigheder. Formålet er at gennemføre projekter, der bidrager til at nedbringe emissioner fra transport med skib ved udvikling af miljø- og energieffektive maritime teknologier og systemer.
- Hjælpe virksomheder i vækst med at udvikle grønne og innovative forretningsmodeller. Samtidig udvikles et konkret værktøj om miljø, design og produktion til Væksthusenes Væksthjul, der skal bidrage til, at flere danske virksomheder indtænker bæredygtighed i innovation og produktion.
- Udvikle et instrument i regi af Fornyelsesfonden, der konkret kan understøtte virksomhedernes udvikling og implementering af innovative grønne forretningsmodeller. Formålet er gennem forretningsudvikling at forbedre virksomhedernes indtjening og konkurrenceevne for derved at skabe øget vækst og beskæftigelse i Danmark. Initiativet vil derudover fremme en grøn omstilling af danske virksomheder.
- Facilitere Tænk tanken for bæredygtigt forbrug og grønne forretningsmodellers arbejde med et idékatalog, der kan give inspiration til bl.a. virksomheder, der vil arbejde med bæredygtigt forbrug og produktion.

3. Øget gennemsigtighed

Forbrugere, kunder og investorer har en interesse i at vide, hvordan virksomheder forvalter deres samfundsansvar. Særligt investorer har en direkte økonomisk interesse i størst mulig indsigt i, hvorledes de virksomheder, som de investerer deres penge i, påvirker de samfund, de er en del af.

De eksisterende krav om redegørelse for samfundsansvar i årsregnskabsloven (§ 99 a) har været med til at få flere danske virksomheder til at redegøre for deres politik for samfundsansvar. Undersøgelser af erfaringerne med årsregnskabslovens bestemmelser indikerer imidlertid, at der er behov for forbedringer i kvaliteten af redegørelserne. Her er der mulighed for, at danske virksomheder kan styrke konkurrenceevnen – og særligt evnen til at tiltrække investorer. En ny undersøgelse fra Harvard Business School viser, at hvis kvaliteten af virksomhedernes arbejde og rapportering om samfundsansvar øges, øges tilliden fra investorerne ligeså.

Derfor er det regeringens holdning, at der skal skabes større åbenhed om både virksomheders og myndigheders arbejde med samfundsansvar. Kun gennem større åbenhed kan samfundsansvar også blive et centralt parameter, når forbrugere træffer deres valg. Derfor er det vigtigt, at også forbrugerne får større viden og bedre muligheder for at træffe et ansvarligt valg. Derfor vil regeringen gennem partnerskaber øge forbrugernes opmærksomhed og viden om bæredygtigt forbrug.

Regeringen vil på dette indsatsområde tage følgende initiativer:

- **Rapportering om menneskerettigheder og klima**
 De 1.100 største danske virksomheder og alle statslige aktieselskaber skal i dag rapportere om deres samfundsansvar i årsrapporten. Regeringen vil fremsætte forslag om, at de største danske virksomheder og statslige aktieselskaber i forbindelse med denne rapportering fremover udtrykkeligt skal tage stilling til deres arbejde med at respektere menneskerettighederne og reducere deres klimapåvirkning. For at sikre, at virksomhederne har de rette værktøjer og den nødvendige vejledning til at håndtere de nye krav, vil regeringen styrke vejledningen til virksomhederne, eksempelvis på CSRkompasset.dk, klimakompasset.dk og Global Compact Self Assessment Tool.
- **Rapportering om samfundsansvar på EU-plan**
 Regeringen vil arbejde for, at Kommissionen fremsætter forslag om en tilføjelse til regnskabsdirektiverne om rapportering af virksomheders samfundsmæssige ansvar (CSR) i årsrapporterne. Det bør være et fleksibelt lovgivningsinitiativ i stil med det danske, der gælder for såvel børsnoterede som ikke børsnoterede store virksomheder og investorer, og som forpligter virksomheden til at rapportere i årsregnskabet, om de har en politik for samfundsansvar eller ej.
- **Land-for-land rapportering i udvindings- og skovbrugsindustrien**
 Regeringen vil arbejde for, at der indføres land-for-land rapportering i EU, som et vigtigt skridt i den internationale kamp mod korruption og illegal skatteflugt. Ved land-for-land rapportering skal virksomheder i udvindings- og skovbrugsindustrien åbent oplyse, om de betalinger, de foretager til myndighederne i de lande, de opererer i.
- **CSR Awards**
 De gode eksempler på samfundsansvar skal markeres, så der skabes opmærksomhed og spredning af best practice. Derfor støtter regeringen prisuddelingen CSR Awards, der er organiseret af CSR Fonden. Formålet er at skabe opmærksomhed og videndeling omkring danske virksomheders indsats og lære af de mest strategiske virksomheder.
- **Fremme af bæredygtigt forbrug**
 Regeringen vil gennem partnerskaber med erhvervslivet og organisationer fremme forbrugernes viden om og muligheder for at handle bæredygtigt:

  - Konkret sættes der fokus på miljømærkerne Blomsten og Svanen, og samtidig lanceres en række kampagner og tiltag for at øge viden og opmærksomheden om bæredygtigt forbrug mere generelt via www.forbrug.dk.
  - Regeringen vil arbejde for en grøn omstilling af dansk landbrug, hvor økologi er en hjørnesteen. Fokus er bl.a. på partnerskaber om økologisk innovation samt målrettet anvendelse af økologistøtten. Initiativet er en opfølgning på Aftale om finansloven for 2012 mellem regeringen og Enhedslisten.
  - Bedre muligheder for information om mærker til forbrugerne via smartphone. Data og information omkring forbrugermærker stilles til åbent rådighed med henblik på udvikling af applikationer til smartphones, som let og enkelt kan give overblik over og øger viden om de forskellige mærkningsordninger på forbrugerområdet.

4.

Gode rammer for ansvarlig vækst gennem det offentlige

Ansvarlighed og vækst går hånd i hånd, og regeringen ønsker at skabe gode rammer for virksomhedernes samfundsansvar - dette ikke mindst for også fra offentlig side at fremme ansvarlig vækst.

Når det kommer til det offentlige, er det offentlige i sin kerne fokuseret på social, miljømæssig og lignende værdiskabelse. Samtidig kan det offentlige skabe gode rammer for ansvarlig vækst direkte gennem sine aktiviteter.

Ansvarlig vækst handler først og fremmest om virksomhedernes arbejde med samfundsansvar, men det er regeringens holdning, at den offentlige sektor gennem relevante offentlige aktiviteter skal skabe gode rammer for ansvarlig vækst. Det offentlige køber årligt ind for omkring 290 milliarder kr. Regeringen opfordrer staten og den øvrige offentlige sektor til i højere grad at udnytte muligheden for i sine indkøb at efterspørge varer og ydelser, der er produceret under ansvarlige forhold.

Der arbejdes allerede i dag med at sikre, at det offentlige indkøb lever op til relevante regelsæt og internationale standarder vedrørende samfundsansvar, grønne indkøb, sociale klausuler mv. Der er ikke nogen centrale retningslinjer for, hvordan man integrerer krav om samfundsansvar i udbud og indkøb, hvilket i praksis betyder at indholdet og måderne at stille krav på kan være forskellig afhængig af, hvilken offentlig myndighed der foretager indkøbet.

Manglen på ensartede måder at stille krav på kan gøre det vanskeligere at være virksomhed, fordi de mødes af forskellige krav fra forskellige myndigheder. Der er således behov for på en enkel og overskuelig måde at vejlede indkøbere om, hvordan de på en mere ensartet måde kan stille krav til samfundsansvar, grønne indkøb mv.

Med den nye mæglings- og klageinstitution kan de offentlige myndigheder – præcis som virksomhederne – indklages for brud på menneskerettigheder og andre internationale retningslinjer. Derfor vil regeringen styrke offentlige myndigheders arbejde med samfundsansvar gennem udarbejdelse af ikke-forpligtende retningslinjer for, hvordan man som myndighed kan undgå krænkelse af internationale retningslinjer.

Regeringen vil på dette indsatsområde tage følgende initiativer:

- **Fremme ansvarlighed i offentlige indkøb**

Det offentlige skal fremme ansvarlighed gennem sine aktiviteter. Derfor vil regeringen:

- Udarbejde fælles offentlige retningslinjer for ansvarlige indkøb i samarbejde med kommunerne og andre relevante parter. Retningslinjerne skal fungere som et praktisk værktøj til, hvordan og hvornår samfundsansvar kan bruges i forbindelse med offentlige indkøb.
- Øge den frivillige anvendelse af sociale klausuler ved offentlige udbud. Mange offentlige myndigheder arbejder allerede eller overvejer at arbejde med sociale klausuler. For at imødekomme dette udarbejdes en række cases for at vise, hvordan man set både fra virksomhedernes og kommunernes side konkret arbejder med sociale klausuler. Derudover planlægges det at sætte fokus på brugen af sociale klausuler på Folkemødet på Bornholm. Endelig har regeringen nedsat en tværministeriel arbejdsgruppe vedrørende anvendelse af sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler ved udbud.
- Øget brug af arbejdsklausuler. Regeringen har nedsat et udvalg om modvirkning af social dumping, der skal kortlægge brugen af arbejdsklausuler i offentlige kontrakter og vurdere, hvordan brugen af arbejdsklausuler kan styrkes og udbredes samt håndhæves effektivt.
- Fremme grønne indkøb gennem "Partnerskabet for offentlige grønne indkøb", så flere kommuner stiller forpligtende, miljømæssige krav i forbindelse med indkøb.
- Fremme grønne indkøb i og uden for Danmarks grænser, konkret gennem et samarbejdsprojekt i de baltiske lande.

- **Strategi for intelligent offentlige indkøb**

Regeringen vil fremlægge en strategi for intelligent offentligt indkøb. Strategien skal understøtte bedre og billigere indkøb og bidrage til, at den offentlige efterspørgsel i højere grad anvendes til at fremme innovation og understøtte blandt andet velfærdsteknologi og grøn omstilling.

- **Den offentlige sektors eget samfundsansvar**

De offentlige myndigheder bør tage et samfundsansvar i forhold til miljømæssige, sociale og økonomiske forhold samt menneskerettigheder gennem deres aktiviteter. Derfor vil regeringen invitere kommuner og regioner med til at udarbejde fælles offentlige retningslinjer for, hvordan man som myndighed kan undgå krænkelse af internationale retningslinjer. Retningslinjerne vil kunne anvendes overfor de udfordringer, som offentlige myndigheder allerede i dag står overfor og har et ønske om at håndtere.

- **Bæredygtige regeringskonferencer**

Alle større regeringskonferencer som Danmark er vært for (herunder det danske EU-formandskab) er bæredygtige.

- **Fremme udsatte gruppers adgang til arbejdsmarkedet**

Alle grupper i samfundet skal have mulighed for at få adgang til arbejdsmarkedet. Derfor vil regeringen have fokus på indsatsen over for udsatte gruppers tilknytning til arbejdsmarkedet gennem samarbejdet mellem virksomheder og jobcentre. Med regeringens forslag om en reform af fleksjobordningen gøres det mere attraktivt at ansætte fleksjobbere i blot få timer om ugen, da forslaget betyder, at virksomhederne kun betaler for de timer den enkelte arbejder. Derfor får virksomhederne nu mulighed for at ansætte personer med en meget begrænset arbejdssevne i et fleksjob.

- **Lavere energiforbrug i bl.a. virksomheder**

En energiforsyning dækket af vedvarende energi forudsætter en øget energieffektivisering, som minimerer energispildet og energiforbruget i eksisterende bygninger og erhverv. Energiaftalen er en central milepæl for at realisere dette mål. Med den forøgede indsats opprioriteres særligt den konkrete borger- og virksomhedsnære indsats. Hertil kommer den på finansloven besluttede tilskudspulje for energirenovering i boliger i 2013 og 2014.

Den internationale udvikling inden for samfundsansvar

Regeringen ønsker, at Danmark fortsat er i front på den internationale dagsorden for samfundsansvar, og dette udspil skal ses som et svar på den internationale udvikling. Nedenfor følger et kort rids af den internationale udvikling, der danner baggrund for regeringens udspil.

I juni 2011 blev FNs nye retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv vedtaget af et enstemmigt FN Menneskerettighedsråd. Retningslinjerne anviser som noget nyt en ramme for henholdsvis staternes ansvar for at beskytte menneskerettigheder og virksomheders ansvar for at respektere menneskerettighederne gennem deres forretningsaktiviteter. Derudover anvises der i retningslinjerne, at der skal etableres mekanismer til at behandle krænkelse af menneskerettigheder.

Samtidigt lancerede OECD reviderede retningslinjer for multinationale virksomheder om ansvarlig virksomhedsadfærd. I de nye retningslinjer er der øget fokus på menneskerettigheder, og OECD har indarbejdet FNs retningslinjer for menneskerettigheder og erhvervsliv. OECD-landene har nationale kontaktpunkter, der agerer som en ikke-retlig mæglings- og klagemekanisme ved formodede overtrædelser af OECDs retningslinjer, samt udbreder kendskabet til OECDs retningslinjer generelt. I de nye retningslinjer anbefales det at styrke de nationale kontaktpunkter gennem øget ressourcefordeling.

Europa Kommissionens nye CSR-strategi fra oktober 2011 indeholder prioriteter for 2011-2014 set i lyset af den internationale udvikling og den overordnede Europa 2020 strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. CSR-strategien indeholder forpligtelser om at understøtte større offentlig synlighed og udbredelse af virksomheders samfundsansvar, forbedring af tilliden til virksomhedernes aktiviteter bl.a. gennem imødegåelse af green-washing, facilitering af sociale og miljømæssige hensyn i forbindelse med offentlige indkøb og lignende. Dertil kommer en række opfordringer til erhvervslivet, medlemsstaterne

og øvrige aktører, herunder Kommissionens opfordring til medlemsstaterne om at have handlingsplaner for samfundsansvar inden for rammen af EU's nye CSR-strategi.

De nordiske lande lancerer i 2012 en nordisk strategi for samfundsansvar, der vil styrke samarbejdet mellem de nordiske lande i deres arbejde med blandt andet de nye internationale retningslinjer.

Den internationale dagsorden for samfundsansvar er præget af mange nye retningslinjer for, hvordan staterne i partnerskab med andre relevante interessenter kan sikre overholdelse af internationale principper og konventioner for samfundsansvar samt styrke mekanismer, der kan behandle krænkelse eller overtrædelser. Regeringen hilser disse mange nye retningslinjer velkommen, da de sætter en ramme for de grænseoverskridende problemstillinger, som kendetegner arbejdet med samfundsansvar. Regeringen forventer, at mange – især store – virksomheder vil inddrage de nye retningslinjer i deres arbejde med samfundsansvar fremover. Regeringens handlingsplan for samfundsansvar flugter med den internationale udvikling og indarbejder flere elementer fra disse internationale retningslinjer, som eksempelvis at oprette en ny mæglings- og klageinstitutionen for ansvarlig virksomhedsadfærd.

Ansvarlig vækst – Handlingsplan for virksomheders samfundsansvar 2012-2015

2011/2012 : 3

Henvendelse om udgivelsen kan i øvrigt ske til

Erhvervsstyrelsen
Dahlerups Pakhus
Langelinie Allé 17
2100 København Ø

E-mail: samfundsansvar@erst.dk

Tlf. : 35 46 60 00

Elektronisk publikation

978-87-92727-51-0

Design

e-Types & India

Foto

iStockphoto

Tryk

Rosendahl Schultz Grafisk A/S

Web

Publikationen kan hentes på
www.stm.dk og samfundsansvar.dk

